

10.2.2026

**Kaupunginmuseon lausunto Suvilahden kaasukellon poikkeamis-
päätöshakemuksesta**

HEL 2025-018195 T 10 04 01

Rakennusvalvontapalvelut on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Suvilahden kaasukellon käyttöä ja muutoksia koskevasta poikkeamis- päätöshakemuksesta. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Taustaa

Kaasuntuotanto Helsingissä alkoi Heikinesplanadin läheisyydessä vuonna 1860, jonne ensimmäinen kaasulaitos ja kaasukello rakennettiin. Varhaisin kaasun käyttökohde oli kaupunkivalaistus. Kaasukelloja rakennettiin Heikinkadun ohella ainakin Suvilahteen, Runeberginkadulle sekä Hernesaareen. Näistä ainoastaan Suvilahden kaasukellot ovat säilyneitä rakenteita. Yksityiset kaasulaitokset kunnallistettiin Helsingissä vuonna 1900, josta eteenpäin kaasuntuotanto ja -verkko kuuluivat kunnallistekniikan piiriin. Kunnallistamisen jälkeen uuden mittakaavan sähkö- ja kaasuvoimalaitos päätettiin sijoittaa Sörnäisten sataman yhteyteen Suvilahteen. Ensimmäisenä valmistui sähkövoimala vuonna 1909, voimalan suunnittelivat arkkitehti Selim A. Lindqvist ja insinööri Jalmar Castrén, joka vastasi rakennuksen varhaisista betonirakenteista. Sähkötehtaan rinnalle rakennettiin Suvilahden kaasutehdas vuosina 1909-10, myös tämän laitoksen arkkitehtuurin suunnitteli Selim A. Lindqvist, yhdessä insinööri Jalmar Castrénin kanssa. Kaasuntuotannon prosessin eri vaiheet sijoitettiin tuotannon kannalta tarkoituksenmukaisesti suunniteltuihin ja sijoitettuihin erillisiin rakennuksiin. Kaasuntuotannon raaka-aine oli kivihiihi, josta kaasua kuivatislattiin sittemmin puretuissa uunihuoneissa. Kaasuntuotannon päätepiste oli suurimittakaavainen ja kaupunkikuvallisesti näyttävä kaasukello, jonka ympärille rakennettiin tiilirakenteinen suojarakennus.

Suvilahden suojeluarvot

Vuonna 2007 kaupunginhallitus teki päätöksen Suvilahden voimala-alueen rakennusten siirtymisestä kulttuuripainotteisen toiminnan ja sitä tukevan elinkeinotoiminnan piiriin. Suvilahdesta ryhdyttiin muodostamaan kulttuurikeskusta. Kulttuurikäyttöä alueen rakennuksissa oli ollut tilapäisin järjestelyin jo aikaisemminkin.

10.2.2026

Suvilahden alue on huomattavan arvokas rakennus- ja kulttuurihistoriallinen kohde. Suvilahdella on arvoa teollisuushistorian ja kunnallistechniikan kehityksen näkökulmasta. Rakennusten korkeatasoinen arkkitehtuuri heijastaa 1900-luvun alun kansainvälisiä rationalistisia piirteitä. Betonin konstruktiivisen käytön suhteen rakennukset olivat innovatiivisia, mikä piirre ilmenee myös arkkitehtuurin lähtökohdissa.

Suvilahden voimalaitosalue kuuluu Museoviraston listaukseen Valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä RKY 2009. Alue on rakennuskiellossa, sen teollisuuskäyttöä tukeva asema-kaava on vuodelta 1956. Alueen rakennuskantaa ja toimintaa on tutkittu rakennushistoriallisessa selvityksessä vuonna 2009, selvityksen on laatinut Arkkitehtitoimisto Schulman Oy. Alueen suojelutavoitteet on määritetty selvityksessä vuodelta 2011, jonka on laatinut viranomaisyhteistyössä arkkitehti Simo Freese.

Lausunto

Suvilahden tiilikelloa puhdistettiin keväällä ja kesällä 2017, millä valmisteltiin rakenteen siirtymistä kulttuurikäyttöön. Rakenteiden puhdistus on onnistunut ja kaasukellon sisätilojen olosuhteet on mittauksin todettu käyttökelpoisiksi sellaisenaan. Kaasukellon tilapäistä monitoimikäyttöä on tämän jälkeen suunniteltu, ja kaupunginmuseo on osallistunut hankkeen ohjaukseen. Kaupunginmuseo puoltaa esitettyjä suunnitelmia uusien sisäänkäyntien avaamiseksi, tilapäisen ilmanvaihdon järjestelmien toteuttamiseksi sekä wc-tilojen sijoittamiseksi tilaan. Kaupunginmuseo seuraa jatkosuunnittelua.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö